

ACORD DEL CONSELL D'ALCALDIES DEL VALLÈS OCCIDENTAL PER A LA REDACCIÓ D'UN PLA SUPRAMUNICIPAL D'ACCIÓ PER A LA MILLLORA DE LA QUALITAT DE L'AIRE

La contaminació atmosfèrica local té una afectació directa sobre la salut de les persones. Estudis de l' Organització Mundial de la Salut (OMS) relacionen directament la contaminació atmosfèrica amb milers de morts prematures cada any, així com amb l'augment de malalties respiratòries i cardiovasculars.

La Generalitat de Catalunya va aprovar el setembre de 2014 un Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire que detalla un seguit d'actuacions en tots els sectors, especialment en la mobilitat, amb l'objectiu d'assolir els nivells de qualitat de l'aire per a les partícules en suspensió de diàmetre inferior a 10 micres (PM₁₀) i el diòxid de nitrogen (NO₂) als nivells que determina la legislació europea. A partir de l'anàlisi de l'evolució dels nivells d'immissió d'aquests contaminants el Pla declara la Zona de protecció especial de l'ambient atmosfèric pel NO₂ i les PM₁₀, que engloba 40 municipis de la comarca del Barcelonès, Baix Llobregat, Vallès Occidental i Vallès Oriental, que superen els nivells màxims de contaminació en aquests contaminants establerts per la directiva europea sobre la qualitat de l'aire ambient i atmosfera més neta a Europa.

El Vallès Occidental té declarats 12 dels seus 23 municipis com a Zona de Protecció Especial de l'Ambient Atmosfèric per superar els nivells de contaminació en diòxid de nitrogen (NO₂) i partícules en suspensió de diàmetre inferior a 10 micres (PM₁₀). Aquests són els municipis de Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellbisbal, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet, Rubí, Sabadell, Sant Cugat del Vallès, Sant Quirze del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, i Terrassa.

Les administracions locals, en el marc de les seves competències, han implementat estratègies en aquest sentit, com per exemple:

- el Pla de millora de qualitat de l'aire de Barcelona 2015-2018
- el Programa metropolità de mesures contra la contaminació atmosfèrica de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (que inclou 7 municipis del Vallès Occidental: Badia del Vallès, Barberà del Vallès, Castellbisbal, Cerdanyola del Vallès, Montcada i Reixac, Ripollet, i Sant Cugat del Vallès)
- els plans de millora de la qualitat de l'aire elaborats pels municipis de més de 100.000 habitants de la zona de protecció especial de l'ambient atmosfèric (a la nostra comarca, Sabadell i Terrassa)
- el Pla supramunicipal d'acció per a la millora de la qualitat de l'aire del Vallès Oriental, que comprèn 17 municipis
- el Pla d'Acció supramunicipal per a la Millora de la Qualitat de l'Aire a 13 municipis del Baix Llobregat, que inclou el municipi vallesà de Castellbisbal.

L'Acord polític per a la millora de la qualitat de l'aire a la conurbació de Barcelona és el marc d'actuació establert per les diferents administracions implicades (Estat, Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, Autoritat Portuària de Barcelona i els diferents ajuntaments afectats) que es va adoptar en la primera Cimera per a la millora de la qualitat de l'aire celebrada el 6 de març del 2017. L'Acord permet definir un nou model de mobilitat sostenible, desenvolupant les accions i mesures del Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire, horitzó 2020 i que tenen com a objectiu principal la millora de la qualitat de l'aire.

El 25 de març del 2019 la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), la Diputació de Barcelona, l'Autoritat Portuària de Barcelona i representants locals van renovar, en la segona Cimera de la qualitat de l'aire, l'acord per reduir les emissions a la conurbació de Barcelona. La declaració reforça el primer gran compromís comú de les diverses administracions al voltant d'uns objectius compartits per garantir la qualitat de l'aire i protegir la salut i el medi ambient. Aquest acord afecta els municipis declarats "Zones de Protecció Especial de l'Àmbit Atmosfèric", però també s'hi impliquen municipis de l'àrea d'influència de l'Àmbit-40, que es comprometen a contribuir en la difusió i sensibilització entre la ciutadania, en tant que són generadors de mobilitat sobre aquesta zona de protecció especial.

No obstant, recentment, el mes de juliol, la Comissió Europea ha obert la via cap a una possible sanció a l'estat espanyol per l'incompliment sistemàtic dels valors límit de diòxid de nitrogen (NO₂) a les zones urbanes de Madrid, Barcelona i del Vallès-Baix Llobregat.

En aquest context, el Govern de la Generalitat de Catalunya el 29 de juliol de 2019 va convocar d'urgència una reunió de les administracions de la Zona de Protecció Especial en la que les institucions convocades (Estat, Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, Consells Comarcals del Vallès Oriental i Occidental i del Baix Llobregat, Àrea Metropolitana de Barcelona, Autoritat Portuària de Barcelona, Aeroport de Barcelona Josep Tarradellas-El Prat, Ajuntament de Barcelona i Ajuntaments de l'Àmbit 40) es van ratificar en les mesures adoptades en les anteriors cimeres i es van comprometre a accelerar la seva adopció per assolir el compliment dels valors límit de qualitat de l'aire l'abans possible.

El dia 2 de setembre, es va convocar el 8è plenari de la Taula de la Qualitat de l'Aire de la Conurbació de Barcelona, en el qual els membres avaluaven el grau d'implantació dels compromisos adoptats en l'Acord polític i la declaració institucional de les cimeres de qualitat de l'aire del 2017 i del 2019, i també analitzaven la situació creada arran de l'expedient d'infracció de la normativa comunitària sobre qualitat de l'aire i les possibles línies d'actuació futura.

En aquesta reunió s'introduí la possibilitat de crear noves Zones de Baixes Emissions (ZBE), com a iniciativa que correspondria decidir a cada ajuntament, i es plantejava que l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), pogués oferir assistència tècnica a aquells ajuntaments de l'Àmbit 40 que no pertanyen a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Per part del Consell Comarcal del Vallès Occidental, aquest té inclòs al seu Pla d'Actuació Comarcal (PAC) 2016-2020 vigent, a l'eix central d'intervenció Eix 3 "Medi ambient i sostenibilitat", el programa 3.14.2 "Qualitat de l'aire", amb la línia de treball L14 "Per lluitar contra el canvi climàtic".

Així mateix, el Consell Comarcal en el marc del Projecte Boscos del Vallès de promoció de l'ús de la biomassa com a font d'energia renovable en substitució de combustibles fòssils, treballa en la preservació i millora qualitat de l'aire mitjançant la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, i amb la prevenció dels grans incendis que són fons d'emissions incontrolades. Així mateix, el projecte promou la gestió forestal sostenible dels boscos de la comarca a fi i efecte de conservar les masses forestals i, per tant, la seva capacitat d'embornal d'absorció de CO₂.

La contaminació de l'aire per diòxid de nitrogen i partícules en suspensió té el seu origen principalment en el trànsit, tant el que està associat als vehicles que circulen per les vies internes dels municipis, com el generat per les infraestructures de interconnexió entre poblacions i grans vies de connexió amb altres territoris com són les autopistes i autovies. També contribueixen a la contaminació la indústria, calefaccions domèstiques, incineració de residus o les obres relacionades amb la construcció, per això s'associa a les grans aglomeracions urbanes. Aquestes substàncies un cop emeses a l'atmosfera poden patir diferents efectes de transport i/o transformació en funció de l'estat de l'atmosfera o climatologia. Com a resultat, en cada moment i lloc concret hi ha una concentració determinada de substàncies contaminants que és el que es coneix com a nivells d'immissió o de qualitat de l'aire.

L'acció supramunicipal per a la millora de la qualitat de l'aire no és d'obligada redacció, però el treball en comú es considera essencial perquè les qüestions ambientals transcendeixen els límits municipals a causa de la circulació de l'aire i la dispersió dels contaminants.

Per tot el que s'ha exposat, el Consell d'Alcaldies del Vallès Occidental

ACORDA:

1. Declarar l'emergència climàtica a la comarca del Vallès Occidental.
2. Instar el Consell Comarcal a iniciar els tràmits per a la redacció i aprovació d'un Pla Supramunicipal d'Acció per a la Millora de la Qualitat de l'Aire .
3. Instar al Consell Comarcal a la creació d'una taula política comarcal que impulsi l'elaboració al llarg de l'any 2020 del Pla esmentat, conjuntament amb els ajuntaments de la comarca, que identifiqui les mesures a emprendre, la seva temporalització, eventual finançament i resultats esperats. Així mateix, en farà seguiment i l'avaluació i determinarà el/s grups tècnics de treball que se'n puguin derivar per portar a terme l'encàrrec amb la col·laboració i assessorament per part d'experts en la matèria de qualitat de l'aire i mobilitat sostenible.
4. Instar el Consell Comarcal a desenvolupar l'estratègia de manera coordinada amb el Vallès Oriental en el marc de l'estratègia d'acords i col·laboració entre les dues comarques, i també en col·laboració amb el Baix Llobregat, i coordinadament amb Comitè Estratègic del PEMV (Pla Específic de Mobilitat del Vallès), atesa la problemàtica comú que afecta l'eix Baix Llobregat-Vallès.
5. Sol·licitar a la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona suport tècnic, econòmic i polític a aquesta iniciativa.
6. Donar suport a les jornades de mobilitzacions pel clima previstes entre el dies 20 i 27 de setembre en el marc de la Week for future, del moviment mundial Friday for future.
7. Comunicar aquest acord als ajuntaments afectats, al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'Autoritat del Transport Metropolità, i a les entitats municipalistes ACM i FMC.

El Vallès Occidental, 16 de setembre de 2019

Ignasi Giménez Renom
President